

A Royal Society nyílt hozzáférésű folyóirat-szolgáltatása

A *Royal Society*, az Egyesült Királyság tudományos akadémiaja 2006. június 21-én indította el új, nyílt hozzáférésű folyóirat-szolgáltatásának (*EXiS Open Choice*) próbaváltozatát. Ha a szolgáltatás a későbbiekben beválik, a kutatóknak lehetőségük nyílik arra, hogy tanulmányaikat a weben történő publikálásuk pillanatától kezdve mindenki számára ingyenesen olvashatóvá tegyék. Az új szolgáltatás a *nyílt hozzáférés* tudományos kiadási eljárás egyik típusát követi, amely a folyóiratokhoz való szabad hozzáférést – és az előfizetési díjból származó bevételkiesés pótlását – az inputoldali finanszírozással oldja meg. Adott esetben ez a következőképpen működik: a szerzőnek, ha szeretné, hogy cikke a megjelenés után azonnal mindenki számára ingyenesen hozzáférhetővé váljon, bizonyos összeget kell fizetnie. A *cikkfeldolgozási díj*-nak (*article processing charge = APC*) nevezett összeget túlnyomórészt a szerző kutatását támogató intézmény állja. Ha a *Royal Society* valamely folyóirata az adott cikket/tanulmányt arra alkalmasnak találja, a kifizetett összeg fejében weboldalán megoldja az azonnali ingyenes hozzáférést.

A társaság a folyóiratcikkekhez való ingyenes hozzáférést mindeddig csupán egy évvel a megjelenésük után tette lehetővé. Az előfizetők természetesen eddig is rögtön a publikálásuk után olvashat-

ták őket, akárcsak az egyes fejlődő országok tudósai, akik a *Nemzetközi Hálózat a Tudományos Kiadványok Elérhetőségéért* (*International Network for the Availability of Scientific Publications = INASP*) szervezet támogatásának köszönhetően egy névleges összeg fejében ugyancsak a megjelenés után azonnal hozzáférhettek e cikkekhez.

Az *EXiS Open Choice*' tesztelésének célja, hogy megállapítsák, mennyiben térülnek meg a folyóirat-megjelentetéssel kapcsolatos kiadások (pl. szakvéleményeztetés) költségei. Azok a kutatók, akik szeretnék cikkeiket a megjelenés után azonnal ingyenesen hozzáférhetővé tenni, egy oldal nyílt hozzáférésű webes közzétételéért 300 fontot kötelesek fizetni. A kezdeti szakaszban a *Royal Society* leszállított áron, (oldalanként) 225 fontért kínálja ezt a szolgáltatást.

Martin Taylor, a Királyi Társaság alelnöke szerint: „Egyelőre kevés rálátásunk van arra, hogyan lehetséges a nyílt hozzáférésű folyóiratok hosszú távú finanszírozása. Azt reméljük, hogy e próbaváltozat révén teljesen feltárul előttünk, vajon üzletileg mennyire járható az *Open Access* egyik publikálási almodellje.”

<http://www.royalsoc.ac.uk/news.asp?id=4838/>

(*Dancs Szabolcs*)